

Havalara gönül verenler

Fransanın büyük düşünürlerinden Buffon: «İnsanın bugüne kadar fethettiği en asil şey atır» demiştir.

Hiç şüphesiz at, Adem oğlunun, isteğine göre eğip eğittiği en soy, en zor tabiatıdır. Fakat, insanın tabiate hükmetmesine hayran olan Buffon bugün yaşayacağı mutlak derdi ki: «İnsan iradesinin en güzel kudret örneği havalara yınmasıdır.»

Tabiatı unsurlarından toprağa, suya çoktan meram anlatan insan en geç havaya çıkabilmiştir. İnsan, müthiş cazibe kanununu hiçe sayarak ayağı yerdene kestiği gün, eski çağ ilahlarını kışkırtan efsaneyle büründü. Bulutların üstüne çıkan, rüzgârlarla yarış eden, yıldırımları aşağıda bırakan insanlar, tabiatın, asırlardır herşeyi durduran zaman ve mesafe engellerine dudak bükerek oldular.

Bu devrin en büyük kazancı tayyaredir. Tayyare, coğrafyayı, askerliği, politikayı değiştirdi. Yarın tarihi altüst edecektir. Bu değişimler içinde en derini, insanın kendi seciyesidir. Havada uçuş, insan cesaretinin en güzel cinsi, en yüksek derecesidir.

Tayyarenin harbe ve sulhte oynadığı ve daha da oynuyacağı rolden bahsetmek artık suyun zebata lüzumunu söylemek kadar basit hakikatler sırasına geçti. İşe koyulmak sırasıdır.

Harb meydanlarında her gün illisi, yüzü birden düşen tayyare belki zengin silâhdır. Fakat insandan, bedende ve ruhta türlü seçkin değişimler isteyen tayyarecilik cesur ve mert milletlerin harcıdır. Vaktiyle atına binip dünyayı avucunun içine alan Türk, havaya uçmak hevesinde ve kudretinde hiç kimseden geri kalmaz.

Örneklerimiz az değildir. Son günlerin iftiharla gördüğümüz hava meraklısı Ömer İnönü'dür. «Uçanlara ve uçmaya karşı sevgisinin hatırlayabildiği ilk hatıralar kadar eski» olduğunu, (Havacılık ve Spor) mecmuasındaki güzel bir yazısında söyleyen Ömer İnönü olgun bir Türk gencine yakışan şu düşünceleri ilâve ediyor: «Uçmayı bir milleti nasıl bir sonun beklediğini eskiden işitir, şüpheyle dinlerdik. Gördük, inandık. Tayyare vatan müdafasının en esaslı unsurudur. Şimdi uçan bir insanın kalbini uçuş zevkinden başka, yurt müdafasına biraz daha hazırlanmış olmanın verdiği ruh hafifliği dolduruyor. Uçan bir Türkiyenin çekirdeklerini teşkil edecek genç pilot ve mühendisler artık her vazifelerini bu ideali göz önünde tutarak yapacaklar.»

Genç pilota, bugün başarılar, yarın da büyük vazifeye çağırıldığı vakit babaya layık oğul olduğunu her an ispat ettirecek kahramanlıklar dileriz.

Ömer İnönü, Türk gençliğinde tayyareciliğe karşı artmaya başlayan hevesin en göze görünür örneğidir. Tayyare ve tayyarecilik muhiti içinde yetişmekle beraber, altı yaşında iken bir defa uçmuş olması, onda bu merakın ilk tohumunu canlandırmıştır. Eskiden, çocukları ve gençleri tayyareciliğe heves ettirmek için her memleket türlü türlü terbiye ve propaganda çareleri bulmuştur. Bugün, bütün dünya ahvalı, harb haberleri, telgraflar, resimler gençliği sürekli bir havacılık heyecanı içinde yaşıyor. Tehlikeler ortasında havaya hâkim bir pilotun cesareti ve kahramanlık menakibi kadar bugünkü gençliğin ruhuna ateş verecek ne olabilir? Bu ateşi söndürmiyelim, Ömer İnönü'nün hava arkadaşlarını çoğaltalım.

Necmeddin Sadak

Ekmeğe bir miktar arpa karıştırılacak

Yarından itibaren ekmeklik una bir miktar arpa unu karıştırılacaktır. Bu tedbir, muvakkat bir zaman sürecektir.

Üzüm ve incirin ihracat vergisi

Izmir tacirleri verginin yüzde ondan yüzde üçe indirilmesini istiyorlar

Izmir 5 (Akşam) — Şehrimizin Ankaraya giden İzmir İthalat ve İhracatçıları Birliği umumî kâtibi B. Atif İnan, tarım satış kooperatifi umumî müdürü B. Muhip Özyiğit ve tüccardan B. Salâhaddin Sanverden mürekkep heyet alâkalı Vekâletlerle temaslarda bulunduktan sonra Ankaradan ayrılmıştır.

Heyetin Ticaret Vekâletine arzettiği meseleler arasında yeni sene üzüm ve incir mahsulü, harice yapılacak satışlar ve ihracat vergileri işleri vardır. Heyet, üzüm ve incirde kabul edilen yüzde on nispetindeki ihracat vergisinin yüzde üçe indirilmesi için Ticaret Vekâleti nezdinde

yeni bir teşebbüste bulunmuştur. Vekiller heyeti, bu müracaat hakkında bugünlerde bir karar verecektir.

Üzüm ve incirin standardı meselesine gelince, Ticaret Vekâletinin bu sene ihrac edilecek naturel incirler hakkında bir standard esas kabul ettiği malumdur. İncir mahsulünün standardı, yeni rekoltenin elde edilmesi ve kalitenin anlaşılması kabil olacak ve Ticaret Vekâleti İzmir Ticaret Müdürlüğünden icabeden malûmatı aldıktan sonra standardizasyonun son şeklini tâyin edecektir.

Son haberlere göre üzüm piyasası 14 Eylülde açılacaktır.

Başvekilin seyahati

Trabzonda hararetle karşılandı

Trabzon 6 — Başvekil B. Şükrü Saracoğlu, dün sayın eşle beraber saat 15 de şehrimize gelmiş, vilâyet hududunda Vali, Belediye reisi, Parti başkanı, mebuslar tarafından karşılanmıştır.

B. Şükrü Saracoğlu, şehrin dışında mülki ve askerî erkân, bir kâta asker ve mektepçiler ile caddeleri dolduran binlerce halk tarafından tezahürlerle istikbal edilmiş ve halkın şiddetli alkışları arasında bir müddet yürüttükten ve halkla temas ettikten sonra ikametine tahsis edilen köşke gitmiştir.

Belediyeye çimento

Vekâlet Belediyeye istediği çimentoyu verdi

İstanbul belediyesi, şehirdeki belediye inşaatı için lüzumlu olan çimentonun verilmesi için İktisat Vekâletine müracaat etmiş ve bu müracaat Vekâlet tarafından kabul edilmiştir. İktisat Vekâleti, belediyenin lüzum gösterdiği çimentoyu vermeyi kabul etmiştir.

Bundan başka İktisat Vekâleti, İstanbul halkı için de ayda 200 ton çimento ayırmış ve bu çimentoyu şehrimize göndermiştir.

Belediye, inşaatı henüz bitmemiş binalarla, zarur olan tamirler için çimento verilmesini terfî etmektedir.

Ankarada Belediye seçimi

İlkteşrin başında yapılacak

Ankara 6 (Telefonla) — Ankara belediyesi, yeni belediye seçimi dolayısıyla seçicilerin defterlerini hazırlamış olup ayın onunda talik edilecek, bir hafta askıda kalacak, bir hafta da itirazlar dinlenecektir. Teğrinlevel başında burada belediye seçimi yapılacaktır. Bir taraftan da müddetler biten vilâyetlerin meclis üyümleri seçimleri için hazırlıklar başlanmıştır.

Çay ve kahve inhisar resimleri

Kahvede 300 - 500, çayda 750 - 1000 kuruştur

Şehrimizde bulunan Gümrükler ve İnhisarlar Vekilli B. Râif Karadeniz, dün gazetecilere beyanatta bulunarak demiştir ki:

— Bir ay sonra tatbik edilecek inhisar flatleri şöyle olacaktır: Her tarafta çekirdek kahvenin kilosı 500, çekilmiş kahvenin kilosı 630 kuruş olacaktır. Çayın kilosı iki nevi olmak üzere 13 ve 17 liradır. Bu flatler perakende flatlerdir.

Ankara 6 (Telefonla) — Yeni çıkan bir kararnameye göre 1 Haziran 942 tarihinden itibaren her nevi kahvenin kilosundan asgari 300 ve Azami 500 ve her nevi çayın kilosundan 20 şubat 943 tarihine kadar asgari 500 ve 1 mart 943 tarihinden itibaren 750 ve Azami 1000 kuruş inhisar resmi alınması kararlaştırılmıştır.

Bergamada müthiş cinayet

Bir karı koca, beş aylık çocuklarını öldürmek töhmetile zannaltına alındı

Izmir 5 (Akşam) — Bergama kazasının Turanlı nahiyesine bağlı Kökbeyli köyünde feci bir cinayet işlendiği zabıtaya haber verilmiş ve mezkûr köyde oturan Hasan Kaya ile karısı 20 yaşlarında Ayşe çocuklarını öldürmek suçü ile zan altına alınmışlardır.

Gökbeyli köyünde mesut bir hayat sürmekte olan Hasan ile Ayşenin beş ay evvel bir kız çocukları dünyaya gelmiş ve bu köylü aileyi sevindirmişti. Çocuğa Seniha adı verilmiştir.

Fakat karı koca, çocuğa nasıl bakılacağını bilmedikleri için Senihanın geceleri sabahlara kadar ciyak ciyak bağırmasından üzülmeye başlamışlar, yavaş yavaş küçük Senihadan soğumuşlardır. Anne ile babanın çocuklarına olan bu soğukluğu köylülerin de dikkat gözüne çarpmaktan halli kalmamıştır. Der-

ken 30 ağustos günü küçük Seniha, anasının ölmüş ve doktora muayene ettirilmeden cesedi köy mezarlığına gömülmüştür.

Çocuğun ölümünü şüpheli gören köylüler zabıtaya haber vermişlerdir. Jandarmalar derhal tahkikata başlamışlar ve Hasan ile karısı Ayşeyi, karakola celbederek sorguya çekmişlerdir.

Ayşe, Senihanın kocası Hasanın vurduğu bir tokat neticesinde öldüğünü itiraf etmiştir. Hasan, karısının bu ifadesini reddederek küçük Seniha'yı bir fiske bile vurmadığını ancak çocuğun ciyak ciyak bağırmasından mâni olmak ve uyutmak için kendisine karısıyla beraber bol miktarda ham afyon yutturduklarını söylemiştir.

Ceset, ölümün hakikî sebebi anlaşılacak için mezardan çıkarılmış, Hasan ile karısı da nezaret altına alınmışlardır.

BU SABAHKİ TELGRAFLAR

Büyük Alman kuvvetleri Novorosiski kapılarında

Londradan gelen haberlere göre Ruslar Stalin-grad'ın şimal ve cenubunda dayanıyorlar

Londra 6 (A.A.) — Ruslar, Stalin-gradın cenubu garbünde Alman ilerleyişini durdurduktan sonra Almanların yeni bir hamlesini daha kırmağa muvaffak olmuşlardır. Dün gece Moskovada nesredilen resmi Rus tebliği şöyle diyor:

«Kıtaatımız 5 Eylül günü zarfında Stalingradın şimal batısında cenup batısında ve Novorosiski ile Mozdok muntakalarında düşmanla çarpışmışlardır. Cephenin diğer kesimlerinde değişiklik olmamıştır.»

Tebliğe yapılan ilâveye göre Almanlar, Stalingradın cenubu garbünde tank ve tayyarelerin himayesinde kuvvetli bir hücum daha yapmışlardır. Fakat bu hücum Rusların inatçı mukavemetine çarpmış ve neticesiz kalmıştır. 1200 Alman öldürülmüş, 17 tank ve 70 kamyon tahribedilmiştir.

Stalingradın garp ve şimali garbünde de Ruslar, Almanların tehli-

keli hamlelerine mukavemet etmişler ve bazı yerlerde mukabil taarruza geçerek düşmana ağır zayılat vermişlerdir. Bir Rus birliği 3.000 Alman öldürmüş, 19 tank tahribedilmiştir.

Moskovadaki Reuter muhabiri, Stalingrada Rus mukavemetinin arttığını, Volga civarını ve steplerini 25.000 Alman cesedinin örtmekte bulunduğunu, Alman hava kuvvetlerinin de büyük zayıllara uğradıklarını, günde vasatı olarak 50 Alman tayyaresinin düşürülmekte bulunduğunu bildiriyor.

Kafkasyaya gelince Novorosiski ilmanı için tehlike daha ziyade artmıştır. Büyük Alman kuvvetleri havadan ve karadan ağır bir bombardımandan sonra ilerlemeye başlamışlardır. Almanlar, taze kuvvetler getirterek muharebeye atıklarından Ruslar, yeni mevzilere çekilmek zorunda kalmışlardır.

Orta Kafkasyada Mozdok bölgesin-

de Ruslar, Almanların bir nehre atmak istedikleri köprüyü tahribetmişler ve bir mevziden de atmışlardır. Doğu cephestinin merkez kesiminde Sovyetler taarruzlarına devam ederek birkaç mevzi geri almışlardır. Leningrada 39 Alman tayyaresi düşürülmüş, 6 tayyare de hasara uğratılmıştır.

Reuterin Moskovadan aldığı bir mesajı göre Kafkas haricindeki Rus tasfiyelerinde petrol istihsalâtı yüzde 50 ve benzin istihsalâtı da yüzde 15 artmıştır. Bakü kuyuları ihtiyaca yetecek petrol çıkarıyorlar.

Berlin 6 (Radyo) — Alman tahrip ve savaş uçakları, Novorosiski ilman bölgesine hücum ederek bolşeviklerin tek tük devam eden mukavemetini kırmışlardır. Sovyetler, dün ve evvelki gün hava muharebelerinde 187 uçak kaybetmişlerdir. Son günlerde Almanların 49 uçak zayıllatına mukabil Rusların zayıllatı 1029 uçaktır.

Batı çölünde İngiliz taarruzu devam ediyor

Gelen haberlere göre Mihver kuvvetleri garp istikametinde biraz daha geri atıldı

Londra 6 (A.A.) — Mısır çölünde Mihverin esas kuvvetleri biraz daha garba çekilmişlerdir. Britishe United Press muhabirinin cepheden gönderdiği bir telgrafa göre, Mihver kuvvetleri cephenin cenup bölgesinde daha gerilere atılmış, Ruveyzat ile Humeymat'ın şimal kısmında bulunan Mihver kıtaatının yolu kesilmek üzere bulunmuştur.

Cumartesi günü İngiliz ve Amerikan hava kuvvetleri, Mihver kuvvetlerine yeni darbeler indirmişler ve Mihver kuvvetlerinin mukabil hücumlarını defetmişlerdir.

Kahreden gelen haberlere göre, Batı çölü cephesinin orta bölgesindeki Mihver kuvvetleri cenubu gar-

biye doğru hafifçe çekilmişler. Bir miktar Mihver tankı daha tahribedilmiştir.

Mihvercilerin akim kalan son taarruzda uğradıkları büyük zayılat bir keşif uçuşundan dönen bir pilotun söylediği şu sözlerden anlaşılır: «Mihver cephesi, yüzlerce sakatlanmış taşıt, bir miktar tank, yarıp harab olmuş teçhizatla doludur.»

İngiliz tayyareleri fena hava şartlarına rağmen, evvelki gün de garba çekilen düşman kuvvetlerini hırpalamaya devam etmiş, bir miktar mihver taşıtı daha tahribedilmiş, Tobruğun şimalinde bir Mihver gemi kalesine hücum edilerek üç gemide yangın çıkarılmış ve belki de batırılmıştır. Cepheye bez ve isken-

deriye civarında üç Mihver uçağı düşürülmüştür.

Kahreden gelen bir telgrafa göre İngiliz hatlarının gerilerinde bir kayıkla bir subay kumandasında karaya çıkan 13 İtalyan neferi, ateş etmeden teslim olmuşlardır.

Londra 6 (A.A.) — Mihverciler, Rommel'in akim kalan son hareketini taarruzi bir keşif diye göstermeğe çalışıyorlar. Halbuki, Mihverciler, bütün zırhlı ve motörli kuvvetleriyle İngilizlerin cenup kanadına yüklenmişler ve beş gün süren muharebelerden sonra geriye atılmışlardır. Mihver kuvvetleri hiçbir yerde esas İngiliz müdafaa mevzilerine girememişlerdir. Müttefiklerin zayılatı ağır olduğu halde Mihverininki pek ağırdır.

Bremen'e hava hücumları

Uçan kaleler de şimali Fransaya akın ettiler

Londra 6 (A.A.) — Dün yeniden Almanya her iki taraftan bombardımana uğramıştır. İngiliz uçakları Bremen şehrine taarruz etmişlerdir. Denizaltı tezgâhlarında ve uçak fabrikalarında yangınlar çıkarılmıştır. Bu akın İngiliz uçaklarının Bremen şehrine yaptıkları 99 uncu akındır.

Londra 6 (A.A.) — Moskova radyosuna göre, Rus tayyareleri evvelki gece Budapeşteye yaptıkları akında, şehirde 33, Königsberg'de 24 yangın çıkarmışlar ve 5 infilâka sebebiyet vermişlerdir. Bu akınlardan yalnız bir Rus uçağı dönmemiştir.

Amerikan uçan kaleleri, dün gündüz İngiliz avcılarının himayesinde Şimali Fransada Rauen şehrindeki Alman ordugâhlarına ve Havre doklarına hücum etmişlerdir. Akınlara muvaffakiyetli olmuştur. 6 tayyaremiş dönmüştür. Uçan kaleler salınan dönmüşlerdir.

B. Rooseveltin yeni bir nutku

Cümhurreisi Amerika işçilerini daha ziyade çalışmaya davet etti

Londra 6 (A.A.) — Birleşik Amerika Reiscümhurunu B. Roosevelt iş günü münasebeti ile, Amerika işçilerine hitabederek vazifeye bağlılıklarından sitayişle bahsetmiş, kendilerinden daha büyük gayretler istemiş ve sözüne devamla demiştir ki:

«Mesainin en vahim saati çalmıştır. Demokrasi garpta ve doğuda fena insanlara yüzünden tehlikededir. Bir çok memleketlerde işçiler artık serbes değildir. Sağ kolumuz var ve günden güne kuvvetleniyor. İstihsalâtımız, son mertebeye varmıştır. Fakat bu, kâfi değildir. İstihsalâtımız daha da artacaktır.»

Pasifik adalarında

Bir Japon hava meydanı üç defa bombalandı

Londra 6 (A.A.) — Amerikan uçakları, Yeni Gine'de Japonların Buna hava meydanına üç ağır hücumda bulunmuşlardır.

Dikkatler:

«İnönü gezisi» değil «İnönü gezgisi»

Evvelki gün merasimle açılan Taksimdeki gezinti yerinin adı bütün gazetelerde «İnönü gezisi» diye çıktı. Halbuki «gezi» Tarama dergisinin ikinci cildinde de görüldüğü gibi «seyahat» demektir. «Geziye çıktı» seyahate, gezmeğe çıktı demek olur. Öyle ise geziye çıkan adamın gezdiği yer, mekân, ismi olarak «gezi» değil «gezgi» dir. Netekim Valimiz de nutkunun bir yerinde «gezi» demedi, «gezgi» dedi. Doğrusu da budur sanıyoruz.

SÖZÜN GELİŞİ

Yeşil ceket

E rkeklerin elbiseleri de şapkaları ve ayakkabıları gibi bir kaç renk içinde değişir. Kimse yasak etmemiştir ama mesela pembe ceket, sarı pantolon giyilmiyor. Filiz yeşil, mavimsi, kırmızı da yakın zamanlarda erkek elbiseleri rengi değildi. Şimdi sokakta bu renklerde elbiselerle üstelik yakasız ceket giyen erkeklerle karşılaşılır. Fakat ne de olsa sırta filiz yeşil veya açık mavi yahut lâl renginde ceket olan bir adamla gülmeden konuşulabileceğini, söyleyeceği sözlerin pek de ehemmiyetli şeyler olacağını sanmıyorum.

Gerçi tanınmış İngiliz muharriri Oscar Wilde sırtında yeşil kadifeden bir ceket ve elinde koca bir ay çiçeği olduğu halde sokaklarda dolaşmış. İyî ama şimdi sırta yeşil ceket giyen Oscar Wilde olmadı için yalnız «ceket» olarak kalıyor. Kabul edersiniz ki ceketle de ciddi şeyler konuşulamaz.

«Konuşulamaz» dedim de aklıma geldi: Geçenlerde Nurullah Ataç «f» harfinin Türkçede yeri olmadığından bahsediyordu. Tamidklarımdan bir «Jüle» hanım varmış. Onu «Câle» diye çağırıyormuş. Hâzır bulunanlardan biri kızın ismi «Jülide» olur- sa onu da «Cülide» diye mi çağıracağınız?» diye sordu. Nurullah Ataç: «Hayır, dedi, ismi Jülide olan kızla konuşmam için hiç bir sebep tasavvur edemiyorum.»

Şimdi okuduğum bir romanda fikirlerinin de elbiselerinin renginde olduğunu iddia eden bir kadın şöyle diyor: «Erkeklerin kadınlardan daha ciddi olmaları kadınlardan daha koyu renklî elbiseler giymelerindendir ve evine kabul ettiği sevgilisinin kafasından ciddi düşünceleri uzaklaştırmak için ona açık renk bir pijama uzatıyor.

Mahkemelerde:

Camide ayakkabı hırsız

Maznun, ibadet yerinde hırsızlık yapılır mı? İnsan çarpılır, diyerek inkârda bulundu

Eskiden ramazanlarda sahur vakti davul çalarak kapı kapı dolarken maniler söylerlerdi. Hatırında kaldığına göre bu manilerden birinin son mısraı şöyle idi: «Ustamızı sorarsanız, camide pabuç hırsız» göktanberi polis vukuatı arasında camilerde pabuç hırsızlığı vakasına rastlamıyorduk.

Aradan seneler geçtikten sonra, Hasan adında bir açığız, unutulmuş bu hırsızlığı yeniden meydana çıkar- mış. Tahkikat evrakına göre, Hasan bir gün namaz kılmak bahanesiyle Bayezit civarında bir camiye girmiş ve kalabalık arasına karışarak orta yerde namaz kılan cemaat safların- dan birine sokulmuş. Aynı safta na- maz kılanlardan Refik adında bir adamcağız da camiye girerken çıkar- dığı ayakkabılarını önüne bırak- mış.

Nihayet, imam namazı kıldırma- ğa başlamış, cemaat hep beraber secdeye kapandığı sırada Hasan el çabukluğile Refikin ayakkabılarını alıp ceketinin altına saklamış. Namaza dâlan Refik de tabii ki bunun farkına varamamış. Yine hep beraber secdeye kapandığı bir sırada pabuç hırsız Hasan da yerin- den fırlamış ve atlaya zıplaya saflar arasında geçip kapıdan dışarı- ya çıkmış. Fakat daha gerideki safta namaz kılan Mehmet adında bir müezzin, Hasanın telâşi camiden çıktığının farkına varıp kendisinden şüphelenmiş ve selâm verip kendisi de camiden çıkarak uzaktan Hasa- nı takibe başlamış.

Hırsız Hasan camiden çıkar çık- maz doğruca Kapalıçarşıya gitmiş ve çaldığı kunduraları satmak üzere esikcilerle pazarlığa girişmiş. Bu sırada müezzin Mehmet de yetişerek polise haber verip Hasanı yakalat- mış.

Evrakile birlikte adliye verilen kundura hırsız Hasanın muhakeme-

sine aslıye dördüncü ceza mahke- mesinde bakıldı. Hasan mahkeme- de suçunu tamamen inkâr ederek:

— Ben camiden kimsenin pabu- cunu çalmadım. İbadet yerinde hırsızlık olur mu bay hâkim? İnsan çarpılır. Camide namaz kılarken birdenbire hatırlama mühim bir iş geldi ve namazı bırakıp çıktım. Satmak isterken elimde yakaladıkları pabuçları da sokakta bulmuş- tum. İftira ediyorlar bana. Camide pabuç hırsızlığı hatırımdan bile geçmezdi.

Mehmet ve diğer şahitler dinlen- diler, vakayı yukarıda yazdığımız şekilde anlattılar.

Maznun Hasan bu ifadeleri red- detti:

— Hepsî yalan söylüyor. Ben müslümanım. Cami Allahın evi sayılır. Oradan hırsızlık yapmam.

Diye inkârda ısrar etti. Hasanın sabıkasının sorulması için muhake- me başka güne bırakıldı.

İzmir kupası tenis maçları

İzmir 5 (Telefonla) — Kültürpark eğlencelerinin açılması münasebetile Beden Terbiyesi idaresi tarafından tertibedilen İzmir kupası tenis ma- çlarına başlanmıştır. Maçlar heyecanlı ve çok alâkalı cereyan etmektedir.

Tek erkeklerde Alâaddin Alyotî'ye, Melih Kalotî'ye, İvan Arzeyan'a, Vedat Aydın'a, Holms Godfrey Jiro'ya, J. Jiro Erol'a, Suat Ümit'e, Reçyo Ferha'ya, Talyan Paradiso'ya, Harri Jiro'ya, Hasan Klark'a, Fehmi Tris'e galip geldiler.

Çift erkeklerde Hasan ve Holms Aydın ve Kalotî'ye, Harri Jiro ve Ümit Erol ve Rafal'e, Reçyo ve Pa- radiso Fehmi ve Vedat'a galip geldi- ler.

Müsabakalar devam ediyor.

Hint ülkesinin
harb gayretleri

Senede 1,5 milyon ton çelik, 600,000 gülle, 15 milyon fişek ve tayyare yapan fabrikalar var

Hindistan, 1 Eylülde dördüncü yılına basan harbi kazanmak için Anglosaksonların sarfettikleri büyük harb gayretlerinde çok mühim bir rol oynamaktadır. Son günlerde Gandhi ile diğer liderlerin tevkifin- den sonra bu geniş ülkede patlak vermiş olan kargaşalıkların, Hindis- tanın harb gayretlerini sekteye uğ- ratmasından korkulmuştur. Halbuki bu korkular, boş çıktı. Ve Hint fa- rikaları eskisi gibi aynı hızla işlerine devam ediyorlar.

Journal de Genève gazetesi Hin- distanın sanai kudreti ve binnetice harb imalatında Anglosaksonlara yaptığı yardım hakkında rakamlara dayanan şu malûmatı veriyor:

«Hindistanda fabrikalar Kalküta civarında Bengale eyaletinde İnki- şaf etmiştir. Bugün Hindistan sana- yinin yüzde yetmiş beşi bu bölge- de toplanmış bulunuyor. Japonlar, Birmayayı ve Bengale körfezinin şarkındaki adaları işgal ettikten sonra bu sanai kaynakların yaniba- nda ve maresal Şang Kay Şek'in ordularına alâh ve levazım alma- larını temin eden Sedyo'dan Çün- kinge giden Assam yoluna tehdide- decek bir durumda bulunmaları, İngilizleri endişeye düşürmekten hali olmasa gerek.

Japon tehdidi yalnız karadan de- ğil, denizden de gelmektedir. Çün- kü Bengale eyaletinde toplanmış olan Hindistan fabrikalarının mam- lûlatı, aynı namdaki körfez yoluile ihraçedilmektedir. Japonlar Andaman ve daha cennetleri Nikobar adalarını işgal ettikten sonra Kalkü- ta deniz yolunu ciddi surette teh- didetmektedir. Binaenaleyh Kalkü- tadan Bombay'a gitmekte olan gi- mendiferlerin işi ağırlaşmıştır.

Bengalenin demirçilik sanayii da- ha dördüncü asırdanberi şöhet ka- ranmıştır. Şamda imal edilen meş- hur kılıçlar için lâzım olan çelik bu- radan getiriliyordu. Bengale eyale- tindeki en mühim fabrikalar, Kal- kütanın 220 kilometre şimalinde Jamshedpur'da bulunuyor. 1913 senesinde Pata namında bir Hintli tarafından tesis edilen bu fabri- ka senede 1,200,000 ton çelik, zırh lâvhaları, top, gülle ve diğer harb malzemesi için çelik imal edi- yorlar.

İkinci dünya harbi başladıktan sonbahara kadar bu fabrikalar İn- giliz orduları için 600,000 gülle, 15 milyon fişek yapmışlardır. Fabrika- ların beş büyük eritme fabrikası, 7 fırın, 15 haddehanesi ve 50,000 işçi ve memuru vardır. Bütün bu fabrikalar çok zengin kömür ma- denleri yakınında bulunuyorlar. Bundan başka Bengale eyaleti dün- ya jüt ihtiyacının yüzde doksan üçünü temin edebilecek bir durum- dadır.

Daha cennet ve Kalkütadan 170 kilometre uzakta Hirapur ve Kul- de senede 220,000 ton çelik çıkar- nın mühim fabrikalar mevcuttur. Kalkütanın garbinda kâin Orissa ve Bihar mintakalarında yüzde 60 nie- petinde maden cevherini ihtiva eden zengin madenler vardır. Bu mın- takanın kömür ihtiyatları 4,5 milyar ton tahmin edilmektedir.

Bengale eyaleti, şap, bakır, bo-

raks, güherçile çıkardığı gibi 300 bin amele de jüt imalâthanelerinde çalışarak senede bir milyar metre kanavice yapıyorlar. Assam, Orissa ve Bihar eyaletleri senede bir mil- yon ton pamuk istihsal ediyorlar.

Hindistanın Bengale eyaletinde- kilerden başka memleketin diğer taraflarında ve bilhassa şark sahilin- de de mühim fabrikaları vardır. Vizagapatana'da deniz inşaat tezgâhları, daha cennet Madras'ta deniz tezgâhları ve ağır sanayi fa- rikaları bulunuyor. Memleketin iç taraflarında, cennet tayyare ve harb malzemesi yapan fabrikalar mevcuttur.

Haydarâbat'ta mühimmat, Ah- mednâbat'ta Jubulpore, Nagpur ve Cawnpore'da dokuma ve Agra'da kösele fabrikaları işlemektedir.

Pencap eyaletinde Lahore'da ağır sanayi fabrikaları kurulmuştur. Garp sahilinde, Karachi'de deniz tezgâhları ve tank ve motörlü harb vasıtaları imal eden fabrikalar işle- mektedir. Dokuma sanayinin çok inkişaf etmiş olduğu Bombay şeh- rinde de tank ve motörlü harb ta- ıtları yapan fabrikalar kurulmuş- tur. Cochın fabrikaları da motörlü vasıtalar yapıyorlar. Cochın'ın do- ğu şimalinde Mysore fabrikaları mevcud olup, bunlar mühim miktarda çelik çıkarmakta ve talim tay- yarelerle Amerikan Kurtiss Hawk tipinde avcı tayyareleri yapmaktadı- r.

Bütün bu malûmat, İngilterenin Hindistandan nice katiyen ayrılmak istemediğini gösteriyor. Hin- distan Kongre partisi harbin sevkü idaresinde İngiltere ile iş bililişi yapmağa yanaşmamakla beraber, Hindistan sanayinin Yakın Şarkta ve Birmanya hududunda nübet bekleyen İngiliz ve müttefik ordula- rın ihtiyacından pek büyük bir kısmını temin ettikleri bir vakı- dır.»

Yugoslavya kralının
doğum yıldönümü

Yugoslavya kralı İkinci Piyer'in bugün doğum yılıdır. 6 Eylül 1923 senesinde doğmuş olan İkinci Piyer babası kral Aleksandr Marsilyada öldürüldüğü zaman henüz on bir ya- şında iken kral ilan edilmişti. Mem- leketi, iki sene evvel İtalya uğra- yınca, kardeşleri ve annesi kiralice Mari ile beraber, İngiltereye iltica etmişler.

Kral Piyer'in doğum yılı münasebetile bugün ortodoks kilisesinde bir âyin yapılacaktır.

Uyurken uçuurma
yuvarlandı

İzmir 5 (Telefonla) — Ahmet isminde biri, idaresindeki yük arabasıla gece İzmirden Karşıya- kaya gidiyordu. Ahmet araba üstünde uykuya dalmış ve araba bir uçuurma kenarından geçerken düşmüştür. Ahmet parçalanarak ölmüştür. Araba, sahibinin düş- mesine rağmen ahıra dönmüş, Ahmedin bir kazaya kurban git- tiği bu suretle anlaşılarak tahli- kata başlanmıştır.

HARB DURUMU

Stalingrad şehri
çember içine alındı

Kenar mahallelerde şiddetli muharebeler oluyor
İngilizler batı çölünde taarruza geçtiler

Doğu cephesinde:

Moskovadan ve Londradan dün sabah gelen haberler, Sta- lingradın cennet garbinda Al- man ilerleyişinin durdurulduğunu ileri sürdükleri halde, Ber- linden gelen yarı resmî bir tel- graf, şimali garbinden ve cennet garbinden ilerleyen Alman kuv- vetlerinin aralarında irtibat te- min ettiklerini bildiriyor. Eğer bu haber doğru ise, Stalingrad şehri şimalden, batıdan ve cen- nuptan sarılmış demektir. Bu takdirde Stalingrad müdafileri için yalnız doğu yolu açık kalır. Fakat bunun da gerisinde Vol- ga nehri gibi geniş bir mâni var- dır. Dün Vichy'den gelen ba- ka bir telgraf cennet batıdan Stalingrad şehrine giren Alman kuvvetlerinin Ruslarla şiddetli sokak muharebelerine giriştik- lerini ve şehrin anbean düşme- si beklendiğini ilâve ediyor. Bütün bu haberlerden çıkarılacak mâna, Stalingrad şehrinin çok vahim bir duruma düştüğü mer- kezindedir. Esasen Londra rad- yosu da Stalingrad durumun- daki vahameti itiraf ediyor.

Resmî Alman tebliğine gelin- ce, Stalingrad'ın tahkimli çev- resinde Almanlar tarafından birçok modern istihkâmlar zap- tedilmiş, şehrin şimalinde Ru- sların büyük kuvvetlerle yaptık- ları şaşırtma hücumları püsür- tülüş, 40 tan fazla tank tahri- bedilmiştir. Kaluganın cennet batısında ve Medin çevresinde — Alman tebliğine nazaran — çetin müdafaa savaşları cereyan ediyor. Bu kesimlerde Rusların taarruzları geri püsürtilmiş- tir.

Batı Kafkasyada Alman ta- arruzu yeni bir gelişme kaydet- miş, Rusların Karadenizdeki mü- him deniz üssü, Novorosiiski, Al- man kara toprakların menzili içi-

ne girmiştir. Ruslar, kendi tebliğlerinde Novorosiiski çevresin- de yeni mevzileri şekillendiklerini itiraf ediyorlar.

Eğer Novorosiiski evvelden bir tahkim edilmemiş ise, yakın bir zamanda düşmesi beklenmek icabeder. Almanlar Taman yarımadasında Tamanskaya şehir ve limanını da ele geçirmişler- dir. Almanların Taman yarımada- sile limanını zaptetmelerinin en büyük faydası, Kerç boğazı- nın iki sahilini elle geçirmiş ol- maları ve bu sayede Azak deni- zini bir iç deniz haline koyarak ikmal işlerini gemilerle serbesçe istedikleri gibi görmek olacaktı- r.

Mısır cephesinde:

Dün son dakikada aldığı- mız telgraf haberlerinde yazdık- ımız veçhile, muharebe bütün cepheye yayılmıştır. Orta Şark İngiliz resmî tebliğine göre, müt- tefikler, maresal Rommelin ileri hareketi durdurulduktan sonra merkezde taarruza geçmişler ve hedeflerine ulaşmışlardır. Mih- ver kuvvetlerinin kaybettikleri yerleri geri almak için yaptıkla- rı üç mukabil taarruz, kendile- rine ağır ziyat verdirilerek püsürtilmiştir.

Humeymat çevresinde, batı istikametinde çekilen Mihver kuvvetlerine karşı İngiliz tazvi- ki devam etmektedir.

Alman resmî tebliğine göre, Batı çölünde İngilizlerin yaptık- ları birçok taarruzlar akim kal- mış, kendilerinden birkaç yüz esir alınmıştır. Esirler arasında altıncı Zelânda tugayının komu- tanı da vardır.

Batı çölünde, doğu cephe- sinin cennet ve merkez kesimle- rinde olduğu gibi, harb faaliye- ti kızışmıştır. Bu karşılıklı saldı- rığın neticelerini anlamak için birkaç gün daha beklemek lâ- zım gelir.

Belediye
otobüsleri

İskenderiyeden
İstanbul'a getirilmesi
için vasıta bulundu

Amerikaya sipariş edilen otobüsleri İstanbul'a getirmek üzere elektrik ve tramvay umum müdür muavini B. Celâleddin Germiyanoglu İskenderi- yeye gönderilmiştir. B. Celâleddin Germiyanoglundan idareye bir mek- tup gelmiştir.

B. Celâleddin mektubunda Ameri- kadan muhtelif sandıklar içinde ve parça halinde gelen otobüslerin ta- mam olduğunu, bunların sevki için mesgul olduğunu bildirmiştir.

Otobüslerin İstanbul'a sevki için de bir vasıta bulunmuştur. Yakında otobüsler yola çıkarılacaktır. Diğer taraftan idarenin Romanya- dan beklendiği tramvay bandajları henüz yola çıkarılmadığından tram- vay umum müdürüğü bandajların bir an evvel sevki için tekrar âlaka- darlar nezdinde teşebbüsle bulun- muştur.

Bundan başka Almanyaya sipariş edilen elektrik malzemesi de henüz gelmemiştir. Bu malzemenin celbi için de icabeden tedbirler alınmıştır.

Amasya kanalı

Ankara 6 (Telefonla) — Nafla Ve- kâleti, Amasya bahçelerinin sulanma- sı için yapılacak kanal ve imalatı ek- siltmeye koymuştur. Bu imalatın muhammen kıymeti bir milyon 44 bin kısur İhradır.

Feci bir ölüm

İzmir 5 (Telefonla) — Gece Ban- dırmaya gitmekte olan 1171 numaralı marşandız katırı Karşıyaka İstasyo- nunda manevra yaparken, gardifren 59 yaşında Mehmet kazandı düşmüş ve tekerlekler altında parçalanarak ölmüştür.

Mesut bir evlenme

Tasviri Efkâr, İkdâm ve Son Tel- graf gazeteleri makine şefi Bay Zihni İldiz ile Topkapıdaki meşhur Nümune Bağı sahibi bay Remzi Mağazalının kızı bayan Hikmet Mağazalının ev- lenme törenleri, dün akşam Yeni Yolcu Salonu gazinosunda kutlan- mıştır. Yeni evlilere saadetler dileriz.

BILLÛR ŞİŞE

AŞK VE MACERA ROMANI

Tefrika No. 58

Yazan: (Vâ - Nû)

Köşe: — Vah vah... — dedi. — De- mek iradenize hiç hâkim olamiyor- sunuz?... — Hayatının seyrini görüyorsunuz, Emin...

İnce ve zarif parmaklarının bir işaretile, ak ağayı yanına, kuş tüyü zindanına üzerine davet etti. İki elile onun kolunu yakaladı. Sanki şu anda himayeye muhtaçtı. Başını, yor- umuşçasına eski arkadaşının omu- zuna dayadı; gözlerini yarı kapadı: — Kendimi tutamiyorum... İm- kânı yok... Göya azgın bir atın üz- erine binmişim... O beni alabilirdi- ne, istediği tarafa doğru sürükli- yor... Kaba erke- lerin çalı gibi ter- biyesizlikleri tüylerimi diken diken edip yalnız vücudumu değil, ruhu- mu da hırmalyor... Korkunç orman- lara sürükleniyor gibiyim... Ötme-

berime dallar, budaklar batıyor... Vücudum yara, bere içinde kanı- yor... Her an ölüm tehlikesine maru- sum... Köşe başında bir haydut be- ni hancırlıyabilir... Yatağımda ba- bam, yahut kocam, yahut gılgına seven biri beni boğabilir... Heyecan içinde yaşıyorum...

— Haklısınız... Meselâ, matma- zel Miryam paşa hâdisesinde...

— Ah, onu, o müthiş günlü hiç açma, Emin... Akhma geldiğiçe çıl- dırarak gibi oldum... Fakat yalnız dehşetinden değil, aynı zamanda hazzımdan dolayı...

— Hazzınızdan dolayı mı?

— Öyle ya! Bütün servetini önündeki yeşil masanın üzerine ser- miş bir kumarbazın hazzı... Hattâ ondan da fazla! Zira, ben, canımın yongasile değil, bizzat canımla oy- luyorum... Böyle maceralardan her-

birine çıktığım zaman kellemi kol- tuğumun altına almış bulunuyor- um... En umulmadık bir anda, Az- raille karşılaşabilirim... Nettekim, o gün, matmazel Miryam paşanın ba- na kurşun atacağı hangi Şeytanın aklından geçirdi?

— Sormayın... Vebu işi nasıl ört- bas edebildik, vallahi zekâmıza şa- şıyorum...

— Tasavvur et, azizim... Locada dünyadan bihaber oturuyorduk... Fethi reis, Bin Kılık Hilmi, Daltaban Niyaizi, filân... Şanoda da bilmem ne karın ağrısı: İtalyanca şarkı...

«Fethi tutturmuş ki:

«İlle doğan çocuğun bendendir.

«Yahul — diyorum. — Nere- den anlıyorsunuz?

— Geçen sefer geldiğin vakit getirdiysen... Gösterdin ya...

— Canım, ben yalnız senin de- ğilim a... Kapatmam mıyım be?... — Kapatmam olma... Nah şu Galata karılarının hepsinden beter ol... Zaten ne Allahın belası oldu- ğunun farkındayım... Amma, çocu- ğun bendi!

«Nihayet dedim ki:

«Benim kim olduğumu bilmi- yorsun, reis... Fakat evvelce de git-

latmıştım: Ben evli bir kadının...

«Onun da farkındayız...» dedi.

«E, öyleyse?...»

«Öyleyse bu... Çocuk be- nim.

«Neresinden anladın?

«Kokusundan de... Kanının kaynamasından de... Nesinden der- sen de... Cahide benim evlâdım.

«Fazet ki öyledir, ne yapa- cağız?

«Alıp bana getireceksin... Çok şükür, iki buçuk kuruntumuz var... Takalarımız, mavnalarımız gifter gifter... Kalafatgıllarda sırayla dükkânlarımız... Bir tulumba kolun- da relsiyiz... Yavrumuzu geçin- direcek kudretteyiz... Şükür Rabbi- me...

«Resmî babasından ne suret- le alınız?

«Kolayı var.

«Etme, Fethi...

«Kolayı var!» dedim a... Ben sana bir cıvılcık plâ bulurum...

«O da ne demek?

«Aynı çağda, aynı şekilde bir çocuk ellişüfı yanlı... Onun yerine ko- yarsın, Cahideyi beğinden alız, benim eve asırırsın...

AKŞAMDAN AKŞAMA

Muhafazakâr bir vatandaş

Zihnimde, muhafazakârlığın klâsik ölçüsü olarak, şu hâture nakşolmuştur:

Köprü parası henüz kaldırılmıştı. Bütün İstanbullular gibi ben de tabiatile pek memnundum. Ziyaretine gittiğim eski vüzeradan bir zatın her yenilikten şikâyetçi olduğunu bildiğim için: «Bakalım buna da ne bahane bulacak?» diye düşündüm ve bahsi açtım.

Her halde çok iyi oldu, tahsil-darılardan kurtuldum, değil mi efendim? - diye sordum.

Yüzünü ekşitti:
— Neresi iyi, mirim?

?

Ve elini yeleğinin cebine götürür gibi bir hareketle bulunarak nokta nazarımı izah etti:

— Alışmıştı... Veriliyordu...

Eski nizamları niçin değiştirmeli?... Hani merdiven sanarak ayağınızı boşa basarsınız. Şimdi ben de Köprü başında kurşun veremeyince öyle bir hisle karşılaşıyorum.

Muhatabım katiben şaka etmiyor. Sırf «muhafazakâr» olduğu için samimiyetle böyle düşünüyordu.

İkinci bir misale de geçenlerde bir Orta Anadolu şehrinde rasladım. Zengin tüccardan ahbablarım var. Bir mektubumu tamamlamak üzere, öğle zamanı tenha olan mağazalarına girdim. Müsaade istiyerek bir köşede yazmağa başladım.

Başka bir misafiri daha vardı. Konuşuyorlar. Meğer, aynı zamanda davarcı imişler.

Kulak misafiri olup şu tabirleri tesbit ettim.

Kuzu = Doğuşundan altı aylık çağına kadar koyun cinsi hayvana verilen isim.

Toklu = Altı aylıktan bir yaşına kadar.

Şişek = Bir yaşından iki yaşına kadar.

Övec = İki yaşından koyunluk yahut koçluk devresine kadar.

Zihnim Türkçenin zenginliği üzerine saplanmışken, mevzu başka sahalara intikal etti.

Misafir büyük bir celepmiş. Bin tokluya talipti. Beherini 16 liradan istiyor. Mal sahipleri 21 den tutturup 17 ye kadar indiler. Kuzuların kıymeti ise 6 - 7 arasında...

Fakat birdenbire bir feveran oldu:

— Efendim, hükümetin bu tuttuğu yol, fiatleri işte böyle fırlattıkça fırlattırarak.

Şaşıtmı:

— Niçin?... - diye söze karıştım.

— Niçin olacak?... Köylü zenginleşiyor... Yakında çoban bile bulamayacağız... Bir çobanı neredeyse 100 liraya tutacağız (1)... Mahsulünü pahalya satmak yüzünden parayı ne yapacağını bilmiyen ve bir kasabalı kız almak için fakir anasına babasına 2000 lira veren köylüler zuhur ediyor... Yakında sen ağa, ben ağa... Berbat vaziyet!...

Bu sözler, benim üzerimde, Köprü parasını lâgvına dair itiraz kadar acayip bir intiba bıraktı. Nasıl olabiliyor da, bir eli davarcılıkta, bir eli ticaretle olan bir Orta Anadolu vatandaşı, Türk köylüsünün zenginleşmesi ihtimalini, bu millet için bir saadet başlangıcı, değil de bir meydanetsizlik sayabiliyor? Böyle bir muhafazakâr düşüncü de olabiliyor mu demek!...

Köylerle kasabalar arasında gayet güzel gelirler alınıp veriliyorsa ve bu arad, binlerle liralık muamele oluyorsa ne mutlu! Ötedenberi şikâyetçi olduğumuz «Köylü bizlerden apayrı yaşıyor! Biz yaban sayıyor!» mahzurunun önüne geçiliyor demektir; görenek mübadelesi oluyor demektir. O genç kız, hanım olacağı müreffeh köylü evine kasabanın daha ileri âdetlerini götürmektedir elbette... Çocuklarını ona göre yetiştirecektir.

Hele şu fakirliği timsali olan zavallı çobanın bile yıl on iki ay boğaz tokluğuna çalıştıktan sonra sene sonunda cebine 100 lira girebilmesi... O da ne mutlu...

Birdenbire gözümün önünde bir medeniyet manzarası canlandı; Sürü sürü besli havanlar... Bunların başında âdetâ sık denecek tarzda süvari çobanlar... Çobanların kulübeleri değil hayır, banyolu, mutfaklı beton evleri... Yanlarında da fenni ağıllar... Muhteşem ahırlar... Ve çoban çocuklarının devam ettiği mektepler...

Bunu bir operette görmemişim... Sinemada da değil... Gezdiğim Avrupa memleketlerinin birinde mi?... O da değil... Hafızamı derledim, topladım: Karacabey hararlarında... Şuracıkta... Bursa civarındaki devlet çiftliklerinde... İstiyen ziyaret et-sin...

Niçin mesut bir köylü zenginleşmesi ile Türkiyenin her tarafı böy-

ŞEHİR HABERLERİ

Peynircilerin hilesi

Buzhanelerdeki peynirler tüccar namına değil, müstahsil adına kayıtlı imiş

Buzhanelerdeki peynirlerin sahipleri tarafından piyasaya çıkarılmak istenmediğini ve fiatlerin bir miktar daha yükselmesi beklendiğini yazmıştık. Mintaka Ticaret müdürlüğü raporlarıyla ile Belediye İktisat işleri müraıkları müstereken bir cürüm-mehut yaparak malını buzhanelen piyasaya çıkarmayan bir tüccarı yakalamışlardır.

Her sene İstanbul buzhanelerine konan peynirler, peynir tüccarları tarafından yerleştirilirdi. Bu sene öyle olmamış, buzhane defterlerinin tetkiki sırasında bu malların müstahsil namına kayıtlı bulunduğu görülmüştür. Bu hal, Ticaret müdürlüğü ile Ticaret odasının piyasaya mal çıkarmak hususundaki mesaisini sekteye uğrattığından buzhanelere müstahsil namına mal yerleştirilmesinin hangi sebep ve saikten doğdu-ğu araştırılmaktadır.

Ticaret odası, Bakkallar cemiyeti-ne tebligat yaparak kapalı tenek peynir almamalarını, tenekeleri açtırarak suyunu süzdürmelerini ve peyniri tarttıktan sonra parasını vermelerini bildirmiştir. Bundan sonra peynirin kilosunu 140 kuruştan fazlaya satarken yakalanan bakkalın itirazı nazarı itibara alınmayacak, hakkında zabıt varakası tanzim edilerek Millî korunma mahkemesine verilecektir.

Tabldot usulü

Lokantalarla tabldot usulünün ihdası için tetkikler yapıldığı yazılmıştı. Lokantacılar bütün lokantalarda bu usulün ihdasını doğru olacağı mütalâasında bulunmuşlardır. Belediye tetkiklerini bitirdikten sonra lokantacıları tekrar toplayarak son kararını bildirecektir.

İspirtolu içkiler

Bakkallar, saklıyarak yüksek fiatle el altından satıyorlar

İspirtolu içkilerin son günlerde bakkallarda azaldığı ve içkili gazino sahiplerinin ihtiyaçlarını güçlüklerle tedarik ettikleri görülmüştür. İhtisarların tesbit ettiği fiat üzerinden mal bulunması güçleşmekle beraber bu fiatlerden daha fazla para verildiği takdirde elaltından içki tedarik etmek kabilirdi. Sarfiyatı fazla olan içkili gazinolar bu yoldan yürümekte, bu suretle piyasada kara borsa satışı başlamış olmaktadır.

Alâkadarların söylediklerine göre vesait bulunamadığından mal sevkıyatı yapılamamakta ve istenilen yerde mal bulunamamaktadır. Piyasadaki darlığın giderilmesine çalışılacaktır.

İthalât eşyası iskelelerde bekletilmeyecek

Malların ithalinde ve ithalât eşyasının yerlerine tevzi işlerinde nakil vasıtası: kitiği çekildiği yazılmıştı. Mintaka Ticaret müdürlüğü bu hususu inceleyerek Vekâlete malûmat vermiştir. Münakalât Vekâletinden malların yerlerinde bekletilmemesi için derhal tedbir alınması istenmektedir.

İskelelerde bekleyen malların cinsleri ve miktarları tesbit edilmektedir. Nakliyat işi ile Ticaret Vekâleti yakından alâkadar olacaktır. Mahallî mülkiye âmirlerine Dahiliye Vekâletinden yazılan bir tezkere ile ithalât eşyasının bekletilmeden gönderilmesi hususu istenmiştir.

Işık lisesi müdürü

Işık lisesi müdürlüğüne B. Sacit Öncer tayin edilmiştir. B. Sacit, vaktile Maarif müdürlüklerinde bulunmuş kıymetli maarifçilerimizdendir. Vazifesinde muvaffakiyet dile-riz.

le olamaz mı?... Bütün çobanlar o çobana dönemez mi?... Dünyanın başka taraflarında zengin köylüler, zengin çobanlar ve bunlara istinadeden mesut memleketler vardır.

Ah ey muhafazakâr vatandaşım! Bizi bugünkü halimizi muhafazaya mı layık görüyorsun? Biz saadete layık değil miyiz?

(Vâ - Nâ)

(1) Tabii ayılığın değil, seneliğinin bu fiata yükseleceğinden şikâyet ediyordu.

Zeytinyağı

Vekâlet, maliyet fiatine göre bir fiat tesbit ederek bildirecek

Mintaka Ticaret müdürlüğü zeytinyağı tüccarlarının dileklerini ve zeytinyağı piyasasının vaziyetini Ticaret Vekâletine bildirmiştir. Diğer vilâyetlerdeki zeytinyağı fiatlerinin bir miktar indirilerek İstanbul piyasasına uydurulması, yahut İstanbul için tesbit edilen fiatın daha bir miktar yükseltilmesi istenmektedir. Piyasanın durumu biran evvel halledilmek icabeder.

Gelen haberlere göre Ticaret Vekâleti, istihsal-muntakalarında tedbir almağa başlamıştır. Tüccarın ve müstahsilin elindeki mal miktarı tesbit edilecek ve vilâyetlere maliyet fiatlerine göre birer fiat tayin olunarak bildirilecektir. Vekâlet, tüccarları daimî mürakabe altında bulundurarak her tarafa mal gönderilmesini temin edecektir.

Ticaret odası zeytinyağı fiatlerini etüt ederken zeytin fiatlerini de gözden geçirmiştir. Zeytinyağı fiatlerine nazaran zeytin fiatlerinde bir teraflu bulunmadığı neticesine varılmıştır. Son senelerde zeytinyağı iyi fiatlerle satıldığından bu sene daha az tuzlu zeytin imâl edilmmiştir.

Simitçi ve börekçilerin müracaatı

Simitçiler ve börekçiler cemiyeti idare heyeti toplanmış, ramazan yaklaştığından simit ve börek imalini müsaade edilmesi için Ticaret Vekâletine yeni müracaate karar vermiştir.

Koordinasyon heyeti kararı ile her nevi simit ve börek imali memnu olduğu halde bir çok semtlerde börek ve simit yapıp satıldığı malûmdur. Simitçiler ve börekçiler cemiyeti, satışı memnu olan bu maddelerin imal edilmemesini bir türlü temin edememiştir. Ticaret Vekâletine bu husus da anlatılacaktır.

Sahte bono dâvası gayri mevkuf cereyan edecek

Sahte mübadil bonosu tanzim ederek bankadan külliye miktarında para almaktan maznun Nihat Koyuncu ile arkadaşları ikinci ağır ceza mahkemesinde yapılan muhakeme sonunda muhtelif müddetlerle hapse mahkûm edilmişlerdir. Temyiz mahkemesi, ağır ceza mahkemesinin bu dâvada her suç ayrı ayrı göz önünde tutarak ceza tayin etme ve içtima dolayısıyla de cezayı arttırmak noktalarından karar nakzetmiştir.

Dün ikinci ağırceza mahkemesinde maznunların yeniden muhakemelerine başlanmış ve mahkeme, nakz kararına uymuştur. Bundan sonra, maznunların talepleri ve hileli muhakemenin gayri mevkuf olarak devamına karar verilmiş ve hepsi tahliye edilmişlerdir. Evrakın tetkiki için muhakeme başka güne bırakılmıştır.

İmrahor köyünden getirilen yaralı çocuk öldü

Hadımköyüne tabi İmrahor köyünden Mustafa adında bir çocuk yaralı olarak İstanbul'a getirilip Şişli Çocuk hastanesine yatırılmıştır. Mustafa dün gece hastanede ölmüştür. Kendisinin köyde av tüfeği ile yaralandığı söylenmiştir. Adliye doktoru cesedi muayene etmiş ve otopsi yapılmak üzere Morga göndermiştir. Mustafanın yaralanması etrafında tahkikat yapılıyor.

VEFAT

Osmanlı devleti vükela ve vüzerasından Maarif Nazırı merhum Suphî paşa oğlu

Hüseyin Suphî Kocamemi bey irthal eylemiş ve dün Merkezefendideki aile kabristanına defnedilmiştir. Cenabı Hak rahmet eylesin.

RADYO

Bugünkü program
12,30 Program, 12,33 Müzik (Pl.), 12,5 Ajans haberleri, 13,33 Esasleri, 13,30 Salon orkestrası, 18,03 Müzik: Dans orkestrası, 18,45 Şarkılar, 19 Ziraat saati, 19,15 Müzik: Türküler, 19,30 Ajans haberleri, 19,55 Fasil heyeti, 20,15 Konuşma, 20,30 Müzik, 21 Evrin saati, 21,15 Karışık makamlardan şarkılar, 21,50 İstanbul at yarışlarının neticeleri, 22 Müzik, 22,30 Ajans haberleri.

Yarın sabahki program
7,30 Program, 7,32 Vücutumuzun gayetirahı, 7,40 Ajans haberleri, 7,55 Salon orkestrası.

Ücretli iş mükellefiyeti

Salı günü başlayacağı tebliğ edildi

İstanbul Vilâyetinden tebliğ olunmuştur:

1 — Bilumum kamyon ve kamyonetlere tatbik edilmekte olan ücretli iş mükellefiyetinin ikinci devresine 8/9/942 salı günü başlanacaktır.

2 — Bu devrenin ilk postası olan aşağıda plâka numaraları yazılı kamyonlar o gün saat 10,30 da Sultanahmet meydanında toplanacaktır.

(Birinci devreden mükellefiyetini her ne sebeple olursa olsun yapmamış bulunan veya makbul mazeretlerini tevsik edememiş olan kamyonlar da aynı gün Sultanahmette toplanacaklar ve mükellefiyete tabi tutulacaklardır.)

3 — Sevk günü kamyonunu getirmiyen vasıta sahipleri hakkında Millî korunma kanunu ahkâmına tevfik kanunî takibat yapılacaktır.

4 — İkinci maddedeki vasıtaların kafilesi içtima günü olan 8/9/942 salı günü saat 14,30 da hareket edecektir. Ve bu kafileye o saate kadar istirahat etmiyen vasıtalar için ayrıca bir kafiye tertip edilmeyeceğinden kamyonların muayyen saatte getirilmesi lazımdır.

5 — İşbu ilân tebligat mahiyetindedir.

3746	4102	3414	3585
3754	4108	3424	3635
3766	4113	3434	3650
3774	4126	3435	3664
3776	4199	3449	3665
3790	4213	3514	3701
3817	4218	3518	3702
3819	4294	3520	3711
3896	4296	3522	3714
3905	4305	3523	
3911	4315	3542	
3923	4334	3534	
4041	4343	3538	
4047	3407	3571	
4088	3411	3580	

Cezaevinde

Kurulan sanat atelyeleri dün açıldı

Mahkûmları çalıştırmak üzere İstanbul cezaevinde kurulan sanat atelyeleri dün sabah açılmıştır. Cezaevleri umum müdür muavini B. Sakıp ve müddeiumumi B. Hikmet Onat açılma töreninde bulunmuşlardır.

Kunduracılık, terzilik ve çorapçılık olmak üzere üç kısma ayrılan atelye, cezaevinin karantene kısmında kurulmuştur. Bu atelyelerde sınıdlık 50 mahkûm çalışacak ve ileride bunların adedi 150 ye çıkarılacaktır. Atelyelerin terzilik kısmında dikilmek üzere askeri dikimevinden ayda 1500 çamaşır dikimi sipariş alınmıştır.

Haritten elbise ve ayakkabı siparişleri yapıldıkça sanatkâr mahkûmlar jandarma muhafazasında müstahşirinin yanına götürülecek ve bu sayede arasıra sokağa çıkmaları da temin edilecektir.

Atelyelerin açılma töreninde müddeiumumi, mahkûmlarla görüşerek şikâyetleri olup olmadığını sormuş, atelyede dürtüst çalışarak sanat öğrenmelerini ve mahkûmiyet müddetlerini bitirip çıkıktan sonra yurda faydalı birer uzuv olmalarını tavsiye etmiştir.

Atelyelerde usta mahkûmlar tarafından diğer mahkûmlara da sanat öğretilmektedir.

Atelyelerin açılış töreninden sonra cezaevinin koleksiyon dairesi gezilmiş, muhtelif zamanlarda hile ile cezaevine sokulan esrar, heroin kulları, mahkûmlar üzerinde yakalanan pencele demirinden yapılmış bıçaklar vesire görülmüş ve bugün alınan sıkı tedbirler sayesinde memnu şeylerin buraya giremediği memnuniyetle öğrenilmiştir.

Yeni Nesil Hususî Orta Okulu

Öğrendiğimize göre 10 yıldan beri Nuruosmaniye caddesinde muhtime çok verimli surette çalışan Yeni Nesil İlk Okulunun bu yıl yüksek bir talim heyetinin yardımıyla orta kısmı açılacaktır. Dürtüst çalışmasıyla yurda kıymetli çocuklar yetiştiren bu kültür ocağına muvaffakiyetler dileriz.

YEDİKULE ZİNDANLARINDA

Tefrika No. 7

Yazan: İskender F. SERTELLİ

— Ne istiyorsun?
Asımın başını önüne eğerek:
— Hürriyet...
Dedi ve yemeğini alarak hasırın üstüne koydu.
Nöbetçi kapının kanadını çekti:
— Kapa-yayım mı, aslanım?
Hamza başını salladı:
— Elbette kapa-yayaksın! O bir mahkûmdur. Diğerleri gibi o da bizim elimizde olmayan bir şey istiyor.
Hamza o gün ilk defa Asımın bu kadar sevimli görmüştü. Zindan kapısının kıldi takıldı.
Ve Hamza odasına çekildi.

Zindan muhafızı, dokuz aydanberi bu işi görüyordu. O, veziriazam Kara Mustafa paşanın adamı idi.
Hamza kırk beş yaşlarında vardı. O güne kadar üç kadını evlenmiş, geçimsizliği yüzünden ayrılmıştı. Beş yıldır bekâr yaşıyordu.

Hamza uzun müddet Yalı köşkünde Kara Mustafa paşanın derya kap-tanlığı zamanında kendisine hizmet etmiş, teveccühünü kazanmış, uzun boylu, yakışıklı bir erkekti. Gemlerde leventlikten yetişmiş, ondan sonra saray hizmetine alınmış; son defa da zindan muhafızlığına çok emîn bir kimsce arandığı zaman ilk hatıra gelen Hamza olmuştu.

Dördüncü Murat Yedikule zindan-larına çok ehemmiyet verirdi. İçki yasağı ve diğer suçlar yüzünden zindana atılmış binden fazla mahkûm vardı.

Hamza o gece odasında Asımın hayalile konuştı. Ve onun süzsüz olarak zindana atıldığından, bir ifti-raye uğradığından emindi.

Padışahın yanında ve daima göz altında bulunan bir kadının harçile muhabere etmesine imkân mı vardı? Hamza bunu çok iyi bilirdi. Har-em-ağaları böyle bir delilik yapsalar bile, kapıda kuşçu başının gözçüleri ne güne duruyordu?

Hamza odasında kendi kendine düşünürken:
— Asımın zindana geleli üç gün oldu. Saraydan hiç kimsce onu arayıp sormuyor amma, padışahın bu kadar güzel bir kızı kolay kolay unutacağı- nı sanmıyorum.

Diye söyleniyordu. Hamza merakla düşünmüştü: Acaba bu güzel kızın suçu nedir? Her halde duyduğumuz şeylerden başka bir sebep olsa gerek.

Diyordu. Ertesi gün fırsat bulursa, bunun sebebini kendisinden sorup öğrenecekti. Eğer gerçekten suçsuz ise, efendisi Kara Mustafa paşadan Asımın için şefaât dileyecekti.

Mustafa paşanın Hamza'ya karşı zaafı vardı. O ne dediyse, ne istediye Mustafa paşaya yaptırır. Binden çok mahkûm arasından Asımın gibi süzsüz ve güzel bir kızı affettirmek o kadar güç bir iş miydi?

★

O gece Hamzanın uykusu kaçmıştı. — Zavallı kızcağız, loş bir kandil ziyası altında nasıl yaşayacak?

Diye söyleniyordu. Yedikule zindanlarında o zamana kadar ne büyük ve tanınmış kimseler yatmıştı. [1] Bir padişah gözdesinin burada mahpus kalması hiç te mühlüm bir hâdise değildi.

Zavallı Asımın belki de burada unutulup gidecekti.

Hisar içinde yıllarca yattıktan sonra, nihayet dünyaya dönmekten ölüp gidenlerin sayısı az değildi. Asımın da bunlar arasında heder olup gidecek miydi?

(Arkası var)

[1] Osmanlı devletinin son asırlarında bir cenebi hükümetle muharebeye girişince oranın İstanbulda bulunan elçisini harbin sonuna kadar Yedikule hisarında mahpus tutmak âdet olmuştu. Rus sefiri kont Tolstoy (1711) de ve gene Rus sefiri Obreskov birkaç sene Yedikulede mahpus kaldılar. 1 inci Napoleon tarafından Mısırın işgali üzerine İstanbuldaki Fransız elçisi mösyö Ruffen, sefaret memurlarıyla beraber (1798) de Yedikule hisarında hapsedilerek üç yıl kadar orada mahpus kalmışlardı. Aynı zamanda orada mahpus bulunalardan Fransalı tabip Pukvil, mahpusların ahvâl ve hisarın şekil ve hususiyetine dalgı neşrettiği bir seyahatnamede uzun ve faydalı malûmat vermiştir.

Beşiktaş ve civarı saym halkına müjde!

Bütün Dünyanın takdir ettiği egsiz Türk Sanatkârı

Prof. ZATİ SUNGUR

Yarın akşamdan itibaren

BEŞİKTAŞ BAĞÇESİNDE

Temsillerine başlıyor, Temsiller, tam saat 9,30 da başlar. İzdihamamuz kalmamanız için biletlerinizi gündülden alınız. Tel: 42900. Temsilden sonra her tarafa nakil vasıtası vardır.

ACENTE ARANIYOR

Avrupanın tanınmış radyosu için Türkiye Umum Müessili tarafından İstanbul'da ve taşrada satış acentalığı verilecektir. Alâkadarların Galata Posta Kutusu 1102 No. ya müracaat etmeleri rica olunur

Orman Koruma Genel Komutanlığı satın alma komisyonu başkanlığından:

Akşam gazetesinin 27-31/Ağustos, 5/Eylül/942 günlü nüshalarında in-tişar eden 14.000 çift çorap akmı ilânı görülen lüzum üzerine iptâl edilmiştir. Yapılan ilânlar lüzumsuzdur.

«7548» «9976»

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Ticaret şubesi Müdürlüğünden:

Askerî fabrikalar umum müdürlüğü teşkilâtında istihdam edilmek üzere memur kanunundaki vasıfları halz ve en az orta tahsil «Ticaret oku-lundan mezun olanlar tercih edilir.» Görmüş memur alınacaktır. İstekle-rinin dikkate, leri durum vesikaları, beş adet vesika fotoğrafı, mektep dip-lomalarını ve eğer evvelce bir yerde çalışmış iseler bonservislerini ve en geg 17/9/942 tarihine kadar Ankara Askerî Fabrikalar Ticaret şubesine gön-dermeleri ilân olunur.

«9675» «7538»

Çevallye satın alınacak

Münakalât Vekâleti devlet limanları işletme umum müdürlüğünden:

Yıllık ihtiyaç olarak 15000 adet Ereğli 5000 adet kok 3000 adet orta pasa ve 1000 adet küçük pasa çevallyesi satın alınacaktır. Taliplerin 15/9/942 akşamına kadar numunelerle birlikte «telle sarılmak suretile takviye edilmiş çevallye teklifleri tercihan tetkik edilecektir. «Tekliflerini idare merkezinde ki levazım müdürlüğüne tevdi etmeleri ilân olunur.

(9703)

Kütahya Vilâyetinden

Vilâyet merkezindeki memleket hastahanesi için ilâç ve alâtı tıbbiye alınacaktır.

1 — İlâçların muhammen bedeli 3800 lira ve muvakkat teminatı 288 liradır.

2 — Alâtı tıbbiye'nin muhammen bedeli 1966,5 lira ve muvakkat teminatı 147,5 liradır.

3 — Eksiltme 18/9/942 tarihli cuma günü saat 15 de Vilâyet daimi en-cümeni huzurunda yapılacaktır

4 — İlâç ve alâtı tıbbiye'nin cins ve miktarını gösteren listeleri ile şartnamesi İstanbul Vilâyeti shıhat ve içtimâl muavenet müdürlüğüne gönderildiğinden istekillerin mezkûr müdürlüğe müracaatla görebilecekleri gibi vilâyet daimi encümeni kalemindeki dosyasında görülebilir.

(9380)

Münakalât Vekâleti Devlet Denizyolları, Umum müdürlüğünden:

İzmir şube muhasebesinde 120 lira aylık tereflî bir memurluk açılır. Muhasebe işlerinde çalışmış ve barem derecesi uygun ve askerlikte ilâğı kalmamış taliplerin vesikalarıyla birlikte Denizyolları Zat işleri mü-dürlüğüne müracaatları.

(9566)

nüne kadar diploma, nüfus cüzdanı, askerlik vesikası, şimdiki kadar bulunduğuları vazifeleri gösteren sicil özü, eyi hal kâğıdı ve 9 vesika fotoğrafıyla birlikte dilekçelerini Okulumuz Müdürlüğüne göndermeleri. (9887)